

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Marka Bedřicha, soudce Mgr. Marka Zimy a soudkyně JUDr. Jitky Hroudové ve věci

žalobkyně: **S. G.**
bytem X
zastoupená advokátem Mgr. Jiřím Tomolou
sídlem V celnici 1034/6, 110 00 Praha 1

proti

žalovanému: **Ministerstvo zdravotnictví**
sídlem Palackého náměstí 375/4, 128 00 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí ministra žalovaného z 1. 7. 2025, čj. MZDR 32970/2024-3/PRO

takto:

- I. Usnesení žalovaného z 31. 10. 2024, čj. MZDR 27089/2024-2/PRO, a rozhodnutí ministra žalovaného z 1. 7. 2025, čj. MZDR 32970/2024-3/PRO, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 19 405 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejího zástupce, advokáta Mgr. Jiřího Tomoly.

Odůvodnění:

1. Vymezení věci

1. Žalobkyně požádala v srpnu 2023 o poskytnutí jednorázové peněžní částky za protiprávně provedenou sterilizaci podle zákona č. 297/2021 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

částky osobám sterilizovaným v rozporu s právem (zákon o odškodnění za sterilizaci). Žalovaný její žádost pravomocně zamítl v srpnu 2024. Žalobkyně následně v říjnu 2024 opět požádala o poskytnutí jednorázové peněžní částky dle uvedeného zákona. Podle žalovaného však žalobkyně v nové žádosti neuvedla žádné nové důvody a nedošlo ke změně skutkových ani právních okolností, které by odůvodnily opětovné zahájení řízení o žádosti. Žalovaný proto řízení o žádosti zastavil podle § 102 odst. 4 ve spojení s § 66 odst. 1 písm. h) zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, usnesením z 31. 10. 2024, čj. MZDR 27089/2024-2/PRO (prvostupňové rozhodnutí). Žalobkyně s tím nesouhlasí, proto se poté, co neuspěla s rozkladem, obrátila na soud.

2. Pro věc je zejména podstatné, zda se žalovaný měl zabývat žalobkyninou žádostí věcně, anebo zda mohl řízení o ní zastavit podle § 102 odst. 4 správního řádu. Soud se rovněž zabýval tím, zda správní orgány měly provést dokazování svědeckou výpovědí a vyjádřením žalobkynina manžela.

2. Obsah žaloby

3. V **prvním žalobním bodě** žalobkyně namítá, že žalovaný měl její žádosti vyhovět v novém řízení podle § 101 písm. b) správního řádu. Nesouhlasí s tím, že její žádost byla naprosto totožná s původní žádostí. Oproti původní žádosti žalobkyně svoji argumentaci rozšířila tak, že nově namítala neprovedení odborného vyšetření a neexistenci zdravotní indikace k provedení sterilizace. Zároveň navrhla provést důkaz svědeckou výpovědí. Nové rozhodnutí lze navíc vydat i tehdy, pokud nedošlo ke změně skutkových či právních okolností. Z rozsudku zdejšího soudu z 27. 6. 2024, čj. 10 Ad 5/2024-31, a na něj navazujícího rozsudku Nejvyššího správního soudu (NSS) z 14. 3. 2025, čj. 5 As 202/2024-22, totiž vyplývá, že již samotné tvrzení čehokoli nového v žádosti zakládá povinnost správního orgánu provést její plnohodnotný přezkum. Žalovaný tak měl žádost přezkoumat, namísto toho, aby řízení o ní zastavil.
4. Ve **druhém žalobním bodě** namítá, že žalovaný její původní žádost posoudil věcně nesprávně. Má za to, že podmínky pro vznik nároku splnila. Je přesvědčena, že neudělila platný souhlas se sterilizací, neboť jí byl předložen v časové tísni pouze jeden den před zákrokem současně s přípravou na císařský řez. Zároveň u ní nebyla dána žádná zdravotní indikace, která by sterilizaci odůvodnila. Rovněž namítá, že nebyla o zákroku dostatečně poučena, a proto nemohla informovaně souhlasit s jeho provedením. Nevěděla o tom, že sterilizace je nevratná, a celou dobu si myslela, že jde o způsob antikoncepce. Sterilizaci je proto třeba považovat za nezákonnou ve smyslu § 3 zákona o odškodnění za sterilizaci.
5. Žalobkyně rovněž namítla, že žalovaný rozhodl v rozporu s rozhodovací praxí NSS, se smyslem a účelem zákona o odškodnění za sterilizaci i se zásadou materiální pravdy. NSS opakovaně konstatoval, že žadatelky nemohou nést odpovědnost za skartaci zdravotní dokumentace. Proto po nich nelze spravedlivě požadovat, aby samy prokázaly splnění všech podmínek podle zákona o odškodnění za sterilizaci. Postačí, pokud žadatelka přdestře plausibilní a indiciemi podložené tvrzení, že podstoupila sterilizaci. Správní orgány musí v takovém případě odškodnění přiznat, ledaže prokáží, že k tvrzenému skutkovému ději dojít nemohlo.
6. Podle **třetího žalobního bodu** žalovaný pochybil tím, že neprovedl důkaz svědeckou výpovědí jejího manžela. Teprve poté mohl posoudit její důkazní hodnotu. Namísto toho ministr na provedení důkazu rezignoval a bez dalšího uzavřel, že tento důkazní prostředek

by nebyl s to přispět k objasnění skutkového stavu. Žalovaný tím porušil zásadu materiální pravdy, neboť nezjistil skutečný stav věci na základě objektivního hodnocení důkazů.

7. Z těchto důvodů žalobkyně navrhla, aby soud zrušil napadené i prvostupňové rozhodnutí, vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení a přiznal jí náhradu nákladů řízení.

3. Vyjádření žalovaného

8. Žalovaný s žalobou nesouhlasí a navrhuje, aby ji soud zamítl.
9. Uvedl, že není povinen provést navržený důkazní prostředek. Nesouhlasí s tím, že by navržený důkaz svědeckou výpovědí opomenul, neboť jeho neprovedení řádně odůvodnil. Provedením tohoto důkazního prostředku by popřel zásadu hospodárnosti a koncentrace řízení. Žalobkyni nic nebránilo podat rozklad proti rozhodnutí o původní žádosti a činit návrhy na dokazování v původním řízení. Navržený důkazní prostředek by navíc s ohledem na zjištěné skutečnosti nemohl změnit posouzení věci.
10. Námitka nesprávného posouzení podmínek vzniku nároku na odškodnění je mimoběžná. Žalobkyně žalobou napadá usnesení o zastavení řízení, resp. zamítnutí podaného rozkladu, nikoli zamítnutí žádosti, tj. rozhodnutí ve věci samé. Není možné, aby žalobkyně touto námitkou suplovala skutečnost, že se nebránila opravnými prostředky v původním řízení o její žádosti. Jen na okraj žalovaný shrnul, že žalobkyně podmínky pro přiznání odškodnění nesplnila.

4. Ústní jednání

K postupu při předvolání účastníků

11. Ve věci se konalo ústní jednání, k němuž soud předvolal účastníky v souladu s § 49 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (s. ř. s.). Soud přitom nepředvolal samostatně žalobkyni, ale pouze jejího zástupce s tím, že toto předvolání platí i pro žalobkyni jako zastoupenou účastnici.
12. Zdejší soud si je vědom toho, že NSS v několika svých rozsudcích uvedl, že předvolání k ústnímu jednání je nutné zasílat nejenom zástupci účastníka řízení, ale i přímo účastníku řízení samostatně.¹ NSS sice v citovaných rozsudcích posuzoval konkrétní skutkovou situaci, odůvodnění však formuloval obecně a kategoricky. NSS přitom v jiných rozsudcích dospěl přesně k opačnému závěru.² Pro příklad lze citovat z rozsudku z 20. 6. 2012, čj. 7 Azs 17/2012-53, ve kterém uvedl, že „§ 42 odst. 2 s. ř. s. řeší případy, kdy má účastník zástupce a přichází do úvahy doručování buď pouze tomuto zástupci, nebo jak tomuto zástupci, tak účastníkovi. Má-li účastník zástupce s procesní plnou moci (vždy v případě zastoupení advokátem), doručují se písemnosti vždy jen tomuto zástupci, pokud zákon nestanoví něco jiného. Nejenom zástupci, ale také účastníku samotnému se doručuje v případě, že má účastník sám osobně něco vykonat. Úkony, které má účastník osobně v řízení vykonat se rozumí případy, kdy konkrétní jednání nemůže učinit nikdo jiný než účastník samotný. Musí jít tedy o tzv. jednání nezastupitelné. Jestliže ve sporném řízení účastník nenavrhne důkaz svou vlastní výpovědí, není ani zásadně důvodu účastníka osobně předvolávat k ústnímu jednání; soud v tomto případě

¹ Rozsudky ze 4. 2. 2009, čj. 1 As 107/2008-100, z 31. 3. 2009, čj. 5 Afs 102/2008-106, z 28. 8. 2013, čj. 4 Ads 67/2013 21, z 29. 3. 2013, čj. 4 Ads 109/2012-69, ze 17. 10. 2022, čj. 5 Azs 246/2022-49, z 19. 3. 2025, čj. 8 Afs 101/2024-84, a naposledy z 19. 9. 2025, čj. 5 As 42/2025-41.

² Rozsudky z 30. 8. 2005, čj. 5 Afs 25/2004-72, č. 1376/2007 Sb. NSS, ze 7. 12. 2005, čj. 3 Azs 421/2004-86, z 16. 8. 2006, čj. 8 Ans 4/2005-84, ze 7. 4. 2011, čj. 1 As 100/2010-60, body 9 až 12, nebo z 30. 7. 2014, čj. 8 Azs 53/2014-19, body 22 a 28.

vyrozumí o jednání jen zástupce s plnou mocí pro celé řízení“. V bodě 25 rozsudku z 8. 3. 2024, čj. 5 Ads 223/2023-168, NSS vzpomenu svůj rozsudek čj. 1 As 107/2008-100, ale naznačil, že úkonem nezastupitelným zástupcem účastníka řízení by byla osobní výpověď účastníka řízení na ústním jednání.

13. Mimo výše uvedený výslovný nesouhlas s názorem, že je nutné zasílat předvolání i přímo účastníku řízení, vyplývá z rozhodovací praxe NSS i nesouhlas implicitní.
14. V bodě 20 rozsudku čj. 8 Afs 101/2024-84 (a téměř shodně i v bodě 20 rozsudku čj. 5 Azs 246/2022-49) NSS uvedl, že *„již samotné nepředvolání stěžovatelky k jednání před městským soudem představovalo vadu, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., a tedy důvod pro zrušení napadeného rozsudku“*. NSS tak situaci spočívající v předvolání pouze zástupce účastníka řízení a nikoliv i samotného účastníka řízení označil za vadu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., tedy za vadu, ke které musí podle § 109 odst. 4 s. ř. s. přihlížet *ex offio*. Přihlíží-li NSS k této vadě z úřední povinnosti, je nutno dospět k závěru, že všude tam, kde rozhodnutí krajského soudu nezrušil pro tuto vadu, nepovažoval postup krajského soudu za vadný. Takový postup nicméně odporuje závěrům vyjádřeným v citovaných rozsudcích čj. 8 Afs 101/2024-84 a čj. 5 Azs 246/2022-49. Zdejší soud např. v rozsudcích z 20. 5. 2024, čj. 18 Af 24/2022-67 (bod 12), z 5. 6. 2023, čj. 17 A 22/2023-45 (bod 14), z 29. 9. 2022, čj. 19 Az 15/2021-29 (bod 50) a z 24. 1. 2022, čj. 18 A 26/2021-33 (kapitola V.), uvedl, že na nařízené ústní jednání se žalobce ani jeho právní zástupce nedostavili. Z vnitřního informačního systému zdejšího soudu plyne, že ve všech těchto věcech soud předvolával k jednání pouze žalobcova zástupce a nikoliv samostatně i žalobce. Všechny tyto rozsudky NSS přezkoumal (rozsudky z 21. 11. 2024, čj. 1 Afs 126/2024-44, z 9. 11. 2023, čj. 9 As 190/2023-50, z 11. 1. 2023, čj. 6 Azs 235/2022-14, a z 20. 4. 2023, čj. 6 Azs 25/2022-25), nicméně v žádném z těchto rozsudků neuvedl, že by rušil rozhodnutí zdejšího soudu z toho důvodu, že řádně nepředvolal žalobce.
15. Poukázat lze i na nedávný rozsudek NSS z 27. 11. 2025, čj. 4 As 116/2025-77. V něm NSS přezkoumával rozsudek zdejšího soudu z 5. 5. 2025, čj. 5 A 22/2025-103, v kterém zdejší soud uvedl v zásadě shodnou argumentaci k postupu při předvolávání účastníka jako nyní (část II. 1 rozsudku čj. 5 A 22/2025-103). NSS rozsudek zdejšího soudu pro vadu v předvolávání nezrušil a jeho argumentaci zcela oslyšel. I z toho lze dovodit implicitní nesouhlas s judikaturní větví, která nepředvolání zastoupeného účastníka, považuje za vadu dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.
16. V judikatuře NSS tak existuje (výslovný i implicitní) rozpor v otázce, zda musí krajský soud doručovat samostatně předvolání k ústnímu jednání i zastoupenému účastníku řízení, či postačí předvolání doručit toliko jeho zástupci (v případech, kdy zastoupený účastník nemá v řízení samostatně nic vykonat). Za takové situace si krajský soud může vybrat, ke které judikaturní linii se přikloní. Zdejší soud se kloní k té, dle které postačuje zaslat zástupci účastníka řízení předvolání k jednání platné jak pro účastníka řízení, tak pro jeho zástupce. Vedou ho k tomu následující důvody.
17. NSS v rozsudcích, v nichž uvedl, že je nutné předvolat i přímo účastníka řízení, vycházel primárně z nálezů Ústavního soudu z 17. 7. 2002, sp. zn. II. ÚS 145/02, a z 19. 7. 2007, sp. zn. II. ÚS 138/07. Dle zdejšího soudu však Ústavní soud v těchto nálezech kategoricky nevyslovil, že je nutné předvolání k ústnímu jednání samostatně zasílat i účastníku řízení (je-li zastoupen zástupcem), ale posuzoval konkrétní (velmi specifické) situace.

18. V nálezu sp. zn. II. ÚS 145/02 Ústavní soud zdůraznil okolnosti posuzované věci. Poukázal na to, že krajský soud předvolal pouze zástupce účastníků. Ten se z důvodu poruchy vozidla nejprve prostřednictvím faxu omluvil z jednání a poté druhým faxovým podáním sdělil soudu, že se dozvěděl, že účastníci nebyli soudem samostatně předvoláni, takže o termínu jednání nevěděli. Na dalším jednání, které bylo nařízeno pouze za účelem vyhlášení rozhodnutí, se jeden z účastníků domáhal, aby se mohl vyjádřit k věci a uváděl, že o původním jednání nevěděl. Obdobně v nálezu sp. zn. II. ÚS 138/07 považoval Ústavní soud za podstatné zdůraznit, že z protokolu o ústním jednání neplyne, že by soud zjišťoval od zástupce účastníka, zda ho o termínu jednání vyrozuměl. Právě „za tohoto stavu“ pak uzavřel Ústavní soud, že práva účastníka byla porušena, pokud nebyl samostatně předvolán.
19. Názor, že Ústavní soud v obou těchto nálezech vyslovil svůj závěr na podkladě specifické skutkové situace, potvrdil i ve svých navazujících rozhodnutích. V usnesení z 22. 2. 2005, sp. zn. I. ÚS 378/04, Ústavní soud ke svému předchozímu nálezu sp. zn. II. ÚS 145/02 uvedl: *„Odkaz na nález sp. zn. II. ÚS 145/02 není případný, neboť ten řešil situaci, kdy v důsledku procesního pochybení soudu, když bylo doručeno jen právnímu zástupci, rozhodl soud bez účasti dané strany na jednání (viz Sbírka nálezu a usnesení Ústavního soudu, sv. 27, str. 99). Tak tomu v tomto případě zjevně nebylo, protože stěžovatel byl v řízení zastoupen svým advokátem, který byl na jednání přítomen“*. Shodný názor zopakoval i v usnesení z 16. 3. 2006, sp. zn. I. ÚS 681/04. V bodě 8 nedávného usnesení z 9. 1. 2024, sp. zn. III. ÚS 2546/23, Ústavní soud k nálezu sp. zn. II. ÚS 138/07 uvedl: *„V souvislosti s tímto (ne)předvoláním k soudnímu jednání dne 14. 9. 2021 stěžovatel s poukazem na nález Ústavního soudu ze dne 19. 7. 2007 sp. zn. II. ÚS 138/07 namítá, že pokud obecný soud předvolá k nařízenému jednání pouze právního zástupce účastníka a neobešle samostatně také účastníka řízení, porušuje tím základní právo garantované v čl. 38 odst. 2 Listiny. Stěžovatel však v námitce nereflktuje, že současná právní úprava (kterou se řídily obecné soudy), podle které se písemnosti doručují zásadně pouze zástupci účastníka řízení v souladu s § 50b o. s. ř., překonává závěry tohoto nálezu Ústavního soudu, podle kterého (za účinnosti dřívější právní úpravy) nepostačovalo doručit předvolání k jednání pouze zvolenému zástupci. Procesní předpisy upravují i případy, kdy je nutno doručit písemnost také do rukou účastníka řízení (vedle jeho právního zástupce), především pokud má být vyslechnut nebo něco osobně vykonat, ale to není případ každého ústního jednání (stejně jako v nyní posuzovaném případě). Proto Ústavní soud považuje za přiměřený výklad, podle kterého účastník řízení realizuje svá práva garantovaná v čl. 38 odst. 2 prostřednictvím svého zástupce, jehož si za účelem efektivního a kvalitního uplatnění svých práv zvolil“*. V bodě 18 nálezu z 9. 10. 2012, sp. zn. II. ÚS 2537/11, Ústavní soud s odkazem na svůj nález sp. zn. II. ÚS 145/02 zdůraznil, že o změně termínu konání jednání nebyl vyrozuměn účastník řízení ani jeho právní zástupce, čímž došlo k porušení práva být přítomen u soudního jednání, které vyplývá z čl. 38 odst. 2 Listiny. Konečně v usnesení ze 7. 10. 2008, sp. zn. II. ÚS 2309/08, k námitce nezaslání předvolání i přímo zastoupenému (bod 2 nálezu) Ústavní soud uvedl, že ve věci řešené pod sp. zn. II. ÚS 145/02 existovalo pouze jednostupňové správní soudnictví, a to v době, kdy *„nebyl ustaven Nejvyšší správní soud jako instance rozhodující o mimořádných opravných prostředcích ve správním soudnictví. V onom případě bylo tudíž porušení práva, které stěžovatel namítá, pro účastníky fatální“* (bod 5). Lze proto shrnout, že ani sám Ústavní soud nepovažuje závěry vyslovené v nálezech sp. zn. II. ÚS 145/02 a sp. zn. II. ÚS 138/07 za všeobecně platné, ale zdůrazňuje specifické skutkové okolnosti, které v nich Ústavní soud posuzoval.
20. Zdejší soud má za to, že není nutné zasílat předvolání samostatně i přímo účastníku řízení, je-li zastoupen zástupcem, i z dalších důvodů.

21. Z judikatury Ústavního soudu a (části) NSS není zcela zřejmé, zda povinnost soudu předvolat samostatně účastníka řízení dovozuje přímo z čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, nebo z toho, že jde o nezastupitelný úkon [ve smyslu § 42 odst. 2 s. ř. s., resp. § 50b odst. 4 písm. a) zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (o. s. ř.)]. Zdejší soud je přesvědčen, že tato povinnost neplyne přímo z Listiny a o nezastupitelný úkon se nejedná.
22. Pro závěr, že povinnost nevyplývá přímo z Listiny svědčí kromě výše podrobně rozebrané rozporné judikatury a judikatury Ústavního soudu, též např. závěry rozšířeného senátu NSS vyslovené v usnesení z 16. 6. 2020, čj. 8 Azs 339/2019-38, č. 4039/2020 Sb. NSS. Rozšířený senát zde dospěl k závěru, že samotný zájem cizince na osobní účasti v řízení před soudem není dostačující pro přiznání odkladného účinku, neboť svá práva může zpravidla dostatečně hájit prostřednictvím zástupce. Tím rozšířený senát překonal předchozí judikaturu, která možnost osobní účasti účastníka v řízení spojovala právě s právem na spravedlivý proces (např. usnesení NSS ze 16. 8. 2012, čj. 4 As 56/2012-58). Pokud z práva na spravedlivý proces neplyne právo účastníka se vždy účastnit ústního jednání, není zřejmé, proč by z něj měla plynout povinnost soudu zastoupeného účastníka samostatně předvolávat.
23. Zdejší soud je dále přesvědčen, že účast na jednání není nezastupitelným úkonem. Takovými jsou úkony „*charakteristické svým osobním prokem, který se upíná právě a jen na osobu jednajícího (účastníka řízení), a to tak, že jiná osoba nemůže, právě proto, že je charakterizován osobou jednajícího, takový úkon vykonat*“ (usnesení Nejvyššího soudu z 8. 6. 2000, sp. zn. 21 Cdo 1949/99, R 1/2001 civ.). Tento závěr přijal za svůj i rozšířený senát v rozsudku z 22. 7. 2005, čj. 2 Afs 187/2004-69, č. 726/2005 Sb. NSS. Jako příklady nezastupitelných úkonů uvádí nejvyšší soudy výslech účastníka, strpění ohledání, podrobení se znaleckému zkoumání či vydání určité věci. Je přitom zjevné, že samotná účast na jednání takovým nezastupitelným úkonem není. Naopak – jde o typický úkon, který je zastupitelný a který za účastníka může vykonat (a v drtivé většině i vykonává) jeho zástupce. Obdobně například NSS jednoznačně dovodil, že výzva dle § 51 s. ř. s. se zasílá pouze zástupci, nikoliv (též) samotnému účastníkovi (rozsudek ze 7. 9. 2005, čj. 4 Azs 471/2004-55, či např. již zmíněný rozsudek sp. zn. 5 Ads 223/2023), přičemž i (ne)souhlas s rozhodnutím bez jednání se zjevně týká účastníkovy práva na veřejné ústní projednání. Výsledkem přístupu části judikatury NSS je tak situace, kdy se na jedné straně může zástupce účastníka vzdát účastníkovy práva na nařízení ústního jednání (aniž by soud vyžadoval souhlas i samotného účastníka), ale není možné pouze tomuto zástupci zaslat předvolání v případě, kdy je jednání nařízeno.
24. Zdejší soud proto shrnuje, že judikatura NSS není jednotná v tom, zda je třeba, aby soud předvolal k ústnímu jednání vždy samostatně účastníka i jeho zástupce. Rozhodnutí, v nichž Ústavní soud tento názor v minulosti přijal, byla přitom skutkově specifická, čemuž odpovídá odůvodnění Ústavního soudu i jeho navazující judikatura. Tato specifika část judikatury NSS nezohledňuje, přičemž zdejší soud s touto judikaturní linií nesouhlasí, neboť právo na samostatné obeslání neplyne účastníkovi z čl. 38 odst. 2 Listiny ani z § 42 odst. 2 s. ř. s.

Průběh ústního jednání

25. Žalobkyně na jednání setrvala na své argumentaci a odkázala na ni, přičemž ji stručně shrnula. Žalovaný se podle ní měl novou žádostí věcně zabývat a dospět k závěru, že žalobkyně má právo na odškodnění za nezákonnou sterilizaci.

26. Žalovaný též setrval na své dosavadní argumentaci, na kterou odkázal. Zdůraznil, že žalobkyně porušila koncentraci řízení, neboť důkaz svědeckou výpovědí mohla navrhnout již v řízení o první žádosti.

5. Posouzení věci soudem

27. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.), a vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, jenž tu byl v době rozhodnutí žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
28. Žalobu podala včas osoba k tomu oprávněná.
29. Žaloba je důvodná.

K postupu podle § 102 odst. 4 správního řádu

30. Podle § 101 písm. b) správního řádu *provést nové řízení a vydat nové rozhodnutí ve věci lze tehdy, jestliže novým rozhodnutím bude vyhověno žádosti, která byla pravomocně zamítnuta.* Podle § 102 odst. 4 věty první správního řádu platí, že *pokud žádost účastníka neodůvodňuje zahájení nového řízení, rozhodne správní orgán usnesením o tom, že se řízení zastaví.*
31. Výše uvedená konstrukce odpovídá tomu, že překážku věci rozhodnuté zakládá podle § 48 odst. 2 správního řádu pouze rozhodnutí, kterým je žádosti vyhověno. Negativní rozhodnutí o žádosti tuto překážku nezakládá (rozsudek NSS z 24. 3. 2021, čj. 6 As 94/2020-37, bod 25).
32. NSS již opakovaně ve své judikatuře dospěl k závěru, že formulace užitá zákonodárcem v § 102 odst. 4 správního řádu je poněkud nepřesná a vede k absurdnímu závěru. Aby totiž správní orgán vůbec mohl zjistit, že je na místě původně zamítnuté žádosti vyhovět, musí nejprve provést řízení. Provedení nového řízení by však při doslovném výkladu normy nebylo možné, protože před jeho provedením není zřejmé, zda má být žádosti vyhověno, či nikoli. Řízení o žádosti je totiž zahájeno již jejím podáním. K zastavení řízení má pak dojít v situaci, kdy žádost neodůvodňuje vydání nového rozhodnutí ve věci samé (rozsudky NSS z 30. 5. 2018, čj. 3 Ads 97/2017-33, bod 19, z 28. 8. 2019, čj. 2 Azs 390/2018-46, bod 16, z 14. 3. 2025, čj. 5 As 202/2024-22, body 29 a 31, a z 2. 5. 2025, čj. 5 As 9/2025-43, bod 19).
33. NSS rovněž vyslovil, že *„k novému posouzení pravomocně rozhodnuté věci a vydání nového rozhodnutí dle citovaného ustanovení není třeba ani změny skutkových či právních okolností věci. V tomto ohledu není správní řád rovněž nijak limitující. Je však potřeba připustit, že podstata toho, proč je možné původně zamítnuté žádosti vyhovět, zpravidla bude spočívat právě ve změně výchozích skutkových či právních okolností věci“* (rozsudek NSS z 30. 10. 2018, čj. 5 As 122/2016-36, č. 3829/2019 Sb. NSS, bod 31).
34. Správní orgán tedy musí tak jako tak provést meritorní posouzení věci a buď vydá nové (kladné) rozhodnutí o původní žádosti, anebo, nejsou-li splněny podmínky, řízení zastaví podle § 102 odst. 4 správního řádu. Nejedná se tak o zastavení řízení pouze z procesních důvodů, jak by se mohlo zdát z užití terminologie, ale dochází při něm i k částečnému meritornímu přezkumu, kdy správní orgán řeší, zda nové skutečnosti mohou vést k odlišnému výsledku, oproti původnímu správnímu řízení. Usnesení o zastavení řízení lze proto srovnat se zamítavým meritorním rozhodnutím, přestože se o něj formálně nejedná (rozsudky NSS čj. 5 As 202/2024-22, bod 29, čj. 5 As 9/2025-43, bod 19, nebo z 12. 6. 2025, čj. 9 As 66/2025-15, body 16 a 17).

35. Z výše uvedeného výkladu vyplývá, že přezkum nové žádosti musí být proveden v plném rozsahu a být plnohodnotný. Neboť jde *de facto* o pokračování původního řízení, postačí, pokud správní orgány ve svých závěrech odkáží na již provedené důkazy, pokud je zhodnotí v kontextu s nově tvrzenými skutečnostmi nebo důkazy (§ 102 odst. 6 správního řádu). Lze si představit situaci, ve které by správní orgány postupovaly zjednodušeně a bez dalšího odkázaly na své předchozí zamítnutí žádosti, aniž by se blíže zabývaly skutečnostmi a důkazy předestřenými žadatelem. Avšak bylo by tomu tak pouze v případě, že by žadatel podal žádost zcela totožnou (rozsudek čj. 5 As 202/2024-22, bod 31). Správní orgán by pak neměl ani žádnou jinou možnost než řízení podle § 102 odst. 4 správního řádu zastavit, neboť žadatel neuvedl nic nového a správní orgán je svým dřívějším závěrem vázán (§ 102 odst. 6 správního řádu). Jakmile však žadatel ve své nové žádosti tvrdí cokoliv nového, je povinností správního orgánu tuto okolnost náležitě.
36. Žalobkyně oproti původní žádosti v nové žádosti uvedla, že nebyla před sterilizací řádně vyšetřena, a rozvedla argumentaci týkající se absence zdravotní indikace k provedení sterilizace. Rovněž navrhla provést důkaz svědeckou výpovědí svého manžela, který měl dosvědčit, že žalobkyně obdržela po sterilizaci od Okresního národního výboru v Novém Jičíně 2000 Kč, že po návratu z nemocnice nevěděla, co sterilizace znamená, a že se to dozvěděla až později a jak na to reagovala. K rozkladu přiložila manželovo písemné prohlášení.
37. Žalovaný v prvostupňovém rozhodnutí uzavřel, že žalobkynina žádost je „*naprosto totožná*“ s původní žádostí. Žalobkyně v ní podle žalovaného „*neuvedla žádné nové důvody a nedošlo ke změně skutkových nebo právních okolností, které by odůvodňovaly opětovné zahájení řízení*“. Proto řízení usnesením zastavil.
38. Tento postup neobstojí již proto, že závěr žalovaného není správný. Soud již výše vysvětlil, že nové řízení o žádosti je zahájeno již jejím podáním a správní orgán je povinen posoudit ji meritorně. Žalovaný proto měl zkoumat, zda nové důvody a návrhy na dokazování mohou vést k odlišnému výsledku, oproti původnímu správnímu řízení a buď žádosti vyhovět, anebo řízení o ní zastavit. Žalovaný se však s nově vznesenými a rozšířenými důvody žádosti nijak nevypořádal ani je nezhodnotil v kontextu předchozího rozhodnutí, kterým zamítl původní žádost. Rovněž bez jakéhokoli odůvodnění přešel žalobkynin návrh na dokazování svědeckou výpovědí jejího manžela ani se nezabýval přiloženým vyjádřením. Žalobkyni přitom nic nebránilo, aby uváděla nové skutečnosti a důkazní návrhy. Žalovaný sice poukazoval na zásadu koncentrace, ale ta v podobě, jak ji prezentuje žalovaný, z právní úpravy nevyplývá. Naopak – žadatel má možnost v nové žádosti nové skutečnosti uvádět.
39. Žalovaný tak nedostal procesním požadavkům kladeným na řádnou aplikaci § 102 odst. 4 správního řádu, neboť zcela rezignoval na věcné posouzení žádosti. Nově tvrzené důvody měl ve svém rozhodování náležitě zohlednit a případně své závěry v jejich světle přehodnotit. Rovněž měl provést žalobkyniny důkazní návrhy, případně odůvodnit proč navrženou svědeckou výpovědí žalobkynina manžela a jeho vyjádřením nedokazoval.
40. Ministr následně v napadeném rozhodnutí uvedl, že svědecká výpověď žalobkynina manžela by nemohla přispět k objasnění skutkového stavu, neboť z jeho prohlášení přiloženého k rozkladu vyplývá, že o okolnostech sterilizace nic nevěděl a vše se měl dozvědět až dodatečně. Proto podle ministra tento důkazní návrh neodůvodňoval zahájení nového řízení. Ostatním rozkladovým námitkám se ministr nevěnoval, neboť ty se dle něj

vztahovaly k rozhodnutí, kterým žalovaný zamítl první žalobkyninu žádost, a mýjely se s obsahem usnesení, kterým žalovaný řízení zastavil.

41. Ani s postupem ministra se však soud neztotožnil. Obdobně jako žalovaný měl ministr posoudit rozkladové námitky věcně. Pokud je proti novému rozhodnutí podle § 101 písm. b) nebo proti usnesení podle § 102 odst. 4 správního řádu podán řádný opravný prostředek, neexistuje žádný rozumný důvod pro to, aby odvolací orgán, resp. příslušný ministr či jiný vedoucí jiného ústředního správního úřadu napadené rozhodnutí posuzoval v jakémkoli jiném rozsahu, než stanoví § 89 odst. 2 správního řádu. Tedy je povinen posoudit soulad odvoláním, resp. rozkladem napadeného rozhodnutí či usnesení s právními předpisy v plném rozsahu (rozsudek čj. 5 As 202/2024-22, bod 31). Ministr proto měl přezkoumat rozhodnutí žalovaného v celém rozsahu (tj. i v rozsahu splnění podmínek nároku na odškodnění), nikoli pouze v rozsahu dílčí námitky týkající se neprovedení důkazu svědeckou výpovědí. Ministr v napadeném rozhodnutí nezákonný postup žalovaného nezhojil, čímž i své rozhodnutím zatížil nezákonností.

42. Již z těchto důvodů shledal soud žalobu opodstatněnou.

K nedokazování svědeckou výpovědí a vyjádřením žalobkynina manžela

43. Soud nesouhlasí ani se závěrem ministra, že navržená svědecká výpověď nemohla přispět k objasnění skutkového stavu věci.

44. Problematika odškodňování za protiprávní sterilizaci podle zákona č. 297/2021 Sb. se vyznačuje mnohými specifiky, která NSS přehledně shrnul v rozsudku z 4. 7. 2024, čj. 9 As 61/2023-65, č. 4623/2024 Sb. NSS. Jedná se především o následující skutečnosti: a) stát již přijetím citovaného zákona výslovně přijal odpovědnost za protiprávně provedené sterilizace, k nimž došlo v minulosti, b) potřeba zabezpečit účinné prostředky nápravy těchto minulých křivd, c) nezvyklost a atypičnost dokumentů, které by mohly provedení sterilizace prokázat, a s tím spojená pravděpodobnost důkazní nouze na straně žadatelek, d) aspekt rasové diskriminace, jelikož značnou část obětí protiprávních sterilizací v ČR tvoří romské ženy. Jde tedy o natolik unikátní situaci, že v řízení podle zákona o odškodnění za sterilizaci nelze mechanicky aplikovat běžné požadavky uplatňující se v jiných (standardních) řízeních o žádostech. Zvláštní situace totiž vyžaduje zvláštní prostředky. Specifičnost těchto řízení se pak projeví ve dvou základních rovinách, které jsou nicméně vzájemně propojené: zaprvé v požadavcích na postup správních orgánů při posuzování žádosti a zadruhé v nárocích kladených na žadatelky v rovině povinnosti tvrzení a povinnosti důkazní.

45. Jedná-li se o otázku, do jaké míry tíží žadatelky břemeno tvrzení a břemeno důkazní, NSS dospěl k závěru, že po nich nelze spravedlivě požadovat, aby samy vždy nade vší pochybnost prokázaly naplnění zákonných předpokladů pro přiznání peněžní částky. Naopak postačí, pokud žadatelka o peněžitou dávku předestře na první pohled *plausibilní tvrzení*, že v rozhodném období podstoupila sterilizaci v rozporu s právem. Musí se přitom jednat o tvrzení *hájitelné*, které bude podepřeno *indiciemi*, jež ve svém souhrnu nepřipouštějí jiné racionální vysvětlení situace či chování jednotlivých účastníků, než že k protiprávní sterilizaci žadatelky pravděpodobně došlo tak, jak tvrdí. To platí tím spíše tehdy, pokud došlo ke skartaci zdravotní dokumentace, za níž žadatelky nemohou.

46. O jaké indicie vypovídající o hájitelnosti tvrzení se může jednat, bude záležet vždy na okolnostech konkrétní věci. Může se však jednat v zásadě o cokoli, co bude svědčit ve

prospěch žadatelčiných tvrzení (např. vysvětlení žadatelky, její osobní a rodinná situace, chování v minulosti, jí předložené doklady, jiné známé skutečnosti atd.). Pokud tyto indicie svědčí pravděpodobnosti, že k nezákonné sterilizaci žadatelky mohlo skutečně dojít tak, jak uvádí, bude s ohledem na její důkazní nouzi nutné považovat žádost za oprávněnou, ledaže správní orgán prokáže, že ke skutečnostem žadatelkou tvrzeným dojít nemohlo (rozsudek čj. 9 As 61/2023-65, bod 33, nebo nedávný rozsudek NSS z 8. 10. 2025, čj. 1 As 152/2025-32, bod 30).

47. Za takovou indicii lze považovat i svědectví žalobkynina manžela. Ten sice nebyl sterilizaci přítomen (a již z povahy věci ani nemohl být), potvrdil však v přiloženém prohlášení, že se mu žalobkyně s provedením zákroku svěřila poté, co obdržela částku 2000 Kčs. I tato skutečnost může představovat relevantní indicii, že došlo k protiprávní sterilizaci. Nelze ji přitom odmítnout pouze z toho důvodu, že se jedná o sdělení osoby blízké žalobkyni, která se o událostech dozvěděla dodatečně. S ohledem na citlivou až intimní povahu zákroku lze totiž jen stěží předpokládat, že by oběti protiprávních sterilizací šířily informace o jejím provedení mimo okruh nejužší rodiny (rozsudek čj. 1 As 152/2025-32, bod 41).
48. Soud proto dospěl k závěru, že žalovaný i ministr pochybili, pokud k vyjádření či svědecké výpovědi žalobkynina manžela nepřihlédli, nezabývali se jejich obsahem a nevyhodnotili je v kontextu dalších shromážděných podkladů. Správní orgány tyto důkazy nevzaly v potaz, neboť měly za to, že nejsou způsobilé sterilizaci žalobkyně prokázat. Jejich povinností však bylo zhodnotit všechny shromážděné podklady s ohledem na zásadu volného hodnocení důkazů vyjádřenou v § 50 odst. 4 správního řádu, a to každý samostatně, jakož i v jejich vzájemné souvislosti a přihlédnout ke všemu, co vyšlo v řízení najevo. Žalovaný na tuto svou povinnost zcela rezignoval a navrženými důkazními prostředky se vůbec nezabýval. Ministr sice odůvodnil, proč podle něj důkazní návrhy neodůvodňovaly zahájení nového řízení, tento závěr však soud shledal nesprávným.
49. Lze tedy shrnout, že ministr již dopředu považoval žádost žalobkyně obsahující písemné sdělení jejího manžela za podklad, který není způsobilý prokázat provedení protiprávní sterilizace. Uvedený závěr je ale předčasný. Na vyjádření osoby blízké žadatelce nelze *a priori* pohlížet jako na nevěrohodné pouze proto, že se o sterilizaci dozvěděla zprostředkovaně. Naopak, i s ohledem na citlivost situace a se zřetelem na smysl a účel zákona č. 297/2021 Sb., jímž je napravit křivdy, jichž se stát v minulosti na obětech protiprávních sterilizací dopustil, je nezbytné vycházet z hodnověrnosti takových výpovědí, nedospěje-li žalovaný (např. s ohledem na jejich nelogičnost, nekonzistentnost, či nepravděpodobnost) k opačnému závěru. Své úvahy však musí v každém případě vtělit do odůvodnění správního rozhodnutí takovým způsobem, aby byly přezkoumatelné (shodně rozsudek čj. 1 As 152/2025-32, bod 44). Této své povinnosti správní orgány nedostály.
50. Rovněž tuto žalobní námitku shledal soud důvodnou.

Shrnutí a další postup žalovaného

51. Žalovaný v dalším řízení posoudí žalobkyninu žádost věcně. Bude zkoumat, zda nově uvedené skutečnosti (námitka neprovedení vyšetření před sterilizací, rozšířená argumentace k absenci zdravotní indikace) a důkazní návrhy (prohlášení žalobkynina manžela a jeho svědecká výpověď) mohou vést k odlišnému výsledku, oproti původnímu správnímu řízení. Následně vydá nové (kladné) rozhodnutí o původní žádosti podle § 101 písm. b) správního řádu, anebo, nebudou-li splněny podmínky podle zákona o odškodnění za sterilizaci, řízení zastaví podle § 102 odst. 4 správního řádu.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

52. Soud se s ohledem na pochybení žalovaného nemohl zabývat otázkou, zda žalobkyně podmínky podle zákona o odškodnění za sterilizaci splnila. Nemůže totiž předjímat, jak žalovaný nově tvrzené důvody a návrhy na dokazování posoudí, ani jaké případné další skutečnosti zjistí.
53. Nad rámec právě uvedeného však i s ohledem na rozsah žalobních námitek a na to, že předmět řízení si žádá jistou vstřícnost vůči žalobkyni (rozsudek NSS z 14. 11. 2023, čj. 4 As 290/2022-24, bod 47), soud jako *obiter dictum* uvádí, že dosavadní průběh řízení a obsah správního spisu naznačuje, že sterilizace byla provedena nezákonně.
54. Ve věci není mezi účastníky sporu o tom, že žalobkyně v rozhodném období podstoupila sterilizaci. Současně bylo postaveno najisto, že byla skartována zdravotnická dokumentace, která se váže k žalobkyninu třetímu porodu, během něhož ke sterilizaci došlo (viz vyjádření Nemocnice AGEL Nový Jičín z 27. 1. 2022).
55. Žalobkyně tvrdila (a žalovaný to nezpochybnil), že neudělila platný souhlas se sterilizací, neboť jí žádost o sterilizaci byla předložena den před zákrokem. Rovněž namítala, že nebyla o zákroku dostatečně písemně poučena a nevěděla, v čem sterilizace spočívá, a že nebyla dána indikace, která by odůvodňovala provedení sterilizace.
56. Vzhledem ke skartaci zdravotnické dokumentace svá tvrzení opírá především o záznamy a dalšími písemnostmi prokuratury, která na počátku 90. let věc prošetřovala (všechny jsou součástí správního spisu). Ze záznamu Okresní prokuratury v Novém Jičíně z 12. 9. 1990 vyplývá, že žalobkyně při výslechu na okresní prokuratuře vypověděla, že jí nebylo důkladně vysvětleno, v čem sterilizace spočívá a že se domnívala, že „je to něco podobného jako Dana“. Uvedla, že jí její závodní lékařka již před předchozím porodem přesvědčovala, že by bylo lepší, aby se podrobila sterilizaci. Žalobkyni vysvětlila, že již nebude moci mít další děti, zároveň ale uvedla, že kdyby chtěla, tak „se to dá vždycky nějak zařídit“. O tom, že nevěděla o nevratnosti sterilizace podle ní svědčí i to, že po zákroku žádala svého lékaře, ať jí „zase ty vaječníky voperuje a uvede vše do původního stavu“. Rovněž vypověděla, že se před porodem přítomný lékař zmínil, že pokud se sterilizaci podrobí, dostane 2 000 Kč. Uvedla, že tuto částku po propuštění z nemocnice obdržela na Okresním národním výboru v Novém Jičíně.
57. Žalobkyně podle soudu předložila několik výše uvedených hájitelných tvrzení, které podložila indiciemi, jež *svědčí pravděpodobnosti*, že byla sterilizována v rozporu s právem (k tomu srov. již několikrát citovaný rozsudek čj. 9 As 61/2023-65, bod 36). Je proto na žalovaném, aby případně v dalším řízení prokázal, že k událostem tvrzeným žadatelkou dojit nemohlo.
58. Soud proto shrnuje, že za současné situace správní spis neposkytuje oporu pro závěr, že žalobkyně nemá nárok na odškodnění za nezákonně provedenou sterilizaci. Ze záznamů z prokuratury i záznamu z porodní knihy, z nichž dosud vycházel žalovaný, naopak vyplývá, že zákonné podmínky pro provedení sterilizace splněny nebyly, a to především z důvodu, že žalobkyně podepsala žádost o sterilizaci pouhý den před porodem, což samo o sobě vzbuzuje důvodnou obavu, že žalobkyně podpisem neprojevila svou svobodnou vůli a vůli prostou omylu. Zároveň žalobkynina výpověď před okresní prokuraturou svědčí o tom, že si skutečnou povahu zákroku plně neuvědomovala, neboť lékařka žádala, aby vše uvedl zpět do původního stavu. Ze záznamů prokuratury rovněž vyplývá, že ji lékaři přesvědčovali, aby sterilizaci podstoupila.

59. Žalobkyně zároveň již na počátku 90. let tvrdila, že po provedení sterilizace obdržela 2 000 Kč, k čemuž navrhuje vyslechnout svého manžela. Předložila tak relevantní *indicie*, které naznačují, že byla naplněna také domněnka podle § 3 odst. 3 zákona o odškodnění za sterilizaci. Soud však nemůže vyloučit, že zde existovaly takové okolnosti, které i přes podpis dokumentů den před porodem a nátlak ze strany lékařů svědčí o tom, že si žalobkyně byla svého jednání plně vědoma, jakkoli by nepochybně šlo o situaci výjimečnou. To však musí případně prokazovat žalovaný.

6. Závěr a náklady řízení

60. Soud shledal žalobu důvodnou, proto podle § 78 odst. 1 s. ř. s. výrokem I. zrušil žalobou napadené rozhodnutí a vrátil žalovanému věc k dalšímu řízení. Vzhledem k tomu, že ministr nemůže nezákonnost zhojit v řízení o rozkladu jinak než zrušením prvostupňového rozhodnutí, zrušil soud podle § 78 odst. 3 s. ř. s. i toto rozhodnutí.
61. V dalším řízení je žalovaný vázán právním názorem, který soud vyslovil v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.), který soud shrnul výše v bodu 51. Při posouzení žádosti též přihlédne k bohaté judikatuře zdejšího soudu i NSS, která se žádostmi o odškodnění za nezákonnou sterilizaci zabývá, přičemž v řadě případů soudy posuzovaly případy, které jsou skutkově podobné žalobkynině případu.
62. Výrokem II. soud žalobkyni přiznal náhradu nákladů řízení podle § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť byla se svojí žalobou plně úspěšná.
63. Žalobkyniny náklady sestávají z odměny za zastupování advokátem. Ten ve věci učinil tři úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby a účast na jednání před soudem), za které mu náleží částka 4620 Kč/úkon [§ 9 odst. 5 a § 7 bod 5. vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu]. Zástupci dále náleží náhrada hotových výdajů dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu ve výši 450 Kč/úkon. Žalobkynin zástupce je plátcem DPH, proto mu náleží dle § 57 odst. 2 s. ř. s. i náhrada této daně. Celkem tedy žalobkyni náleží na náhradě nákladů řízení částka 19 405 Kč $[(3 \times 4620 + 3 \times 450) \times 1,21]$.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 16. prosince 2025

Mgr. Marek Bedřich v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje X.